

Učni scenarij: Ali lahko odpremo?

UČNI SCENARIJ	
Naslov	Ali lahko odpremo?
Ključne besede	nevarnost, pismo, škodljive prakse, varnost
Povzetek	Dejavnost je namenjena spodbujanju otrok k prepoznavanju nevarnosti v vsakdanjem življenju, učenju varnih odločitev in razumevanju osnov varnega vedenja tako v fizičnem svetu kot na internetu. Otroci sodelujejo v pogovoru o varnosti, pregledu in analizi pisem, razmišljajo o ravnanju z neznanimi osebami ter povezujejo vsebino lutkovne predstave z lastnimi izkušnjami in vedenjem.
Vzgojitelj/-ica	Eva Tušek in Dejan Smeh
Vrtec	Vrtec Škofja Loka
Starost otrok	5–6 let
Trajanje	45 minut
Področje	Temeljna znanja RIN
Tema Ustrezno označite eno ali več temeljnih znanj RIN.	☒ Računalniški sistemi – naprave, strojna in programska oprema, odpravljanje težav; ☐ Podatki in analiza – zbiranje, shranjevanje, prikazovanje in preoblikovanje, sklepanje in modeliranje; ☐ Algoritmi in programiranje – algoritmi, spremenljivke, nadzor, modularnost, razvoj programov; ☒ Omrežja in internet – omrežne komunikacije in organizacija, kibernetska varnost; ☐ Učinki računalništva in informatike – kultura, socialne interakcije, varnost, zakonodaja, etika.
Področje po kurikulumu za vrtce Vpišite primarno področje.	Jezik
Medpodročno povezovanje Vpišite morebitno področje/-a, s katerim se dejavnost povezuje.	Družba

Cilj/-i področja dejavnosti Vpišite cilj/-e iz kurikulumu za vrtce.	• Vzgojiteljica otroku omogoča in ga spodbuja, da poimenuje in opisuje to, kar zaznava v okolju; ubesedi svoja čustva in svoj notranji svet; na svoj način razlaga pomen besed in svet okrog sebe; na svoj način utemeljuje svoje mnenje. • Vzgojiteljica spodbuja otroke in jim omogoča, da se z lastnimi izkušnjami, v pogovorih o moralnih in etičnih vprašanjih ter ravnanjih učijo sprejemanja odgovornih odločitev.
Konkretni cilji Opredelite konkretne cilje dejavnosti.	• Otroci prepoznajo različne vrste nevarnosti in se naučijo, kako se jim izogniti. • Otroci se naučijo razlikovati med varnimi in nevarnimi odločitvami v konkretnih situacijah (npr. ob stiku z neznanci ali odpiranja pisem).
Didaktični pristop/-i Projektno učenje, problemsko učenje, izkustveno učenje, sodelovalno učenje, drugo (navedite).	1. Pogovorni pristop: Otroci so povabljeni k razpravi o nevarnostih in varnih odločitvah. 2. Izkustveno učenje: Otroci pregledujejo pisma in presojujejo.
Didaktična sredstva in pripomočki Didaktična sredstva in pripomočki, oprema in/ali materiali za izvedbo učnega scenarija.	• različna pisma oz. paketi, na katerih so nalepljeni različni logotipi ter imena, priimki, naslovi, • video projektor

Opis dejavnosti Opreделите predvidene korake dejavnosti.	- Otroke povabim v krog in jih spodbudim k pogovoru o varnosti. Vprašam jih: »Kje vse se lahko skriva nevarnost?« »Kakšne nevarnosti poznate?« »Kako se lahko pred nevarnostmi zaščitimo?« - Pogovor usmerjam tudi na situacije z nepoznanimi osebami in jih vprašam: »Kaj se zgodi, če nas k sebi povabi nepoznana oseba?« »Kaj naredimo, če nam neznana oseba ponudi čokolado ali bonbone?« - Otroke spodbujam, da razmišljajo o varnih in nevarnih odločitvah ter o tem, kako lahko sami poskrbijo za svojo varnost. - Otrokom povem, da sem na poti v vrtec srečala poštarja, ki mi je izročil veliko pošte. - Pisma razdelim otrokom glede na zapisana imena in naslove. - Vsako pismo skupaj pogledamo in se pogovorimo o tem, ali ga lahko odpremo. Otroke vprašam: »Ali lahko odpremo pismo, če je na njem tvoje ime in drug priimek?« »Ali lahko odpremo pismo, če je na njem tvoje ime in tvoj priimek, vendar je naslov drugačen?« - Otroke spodbujam k razmišljanju o tem, zakaj nekaterih pisem ne smemo odpreti in kakšne nevarnosti se lahko pri tem skrivajo. - Posebno pozornost namenimo pismu, naslovljenemu na skupino Gobica, in jih vprašam: »Kdo lahko odpre to pismo?« »Ali ga lahko odpreva samo jaz in Dejan?« »Zakaj ga moramo odpreti skupaj?« - Na koncu dejavnosti si skupaj ogledamo lutkovno predstavo Kozlički na internetu. - Po ogledu otroke usmerjam k razmišljanju o varnem vedenju na internetu ter jih spodbudim, da povežejo vsebino posnetka s pogovorom in dejavnostmi, ki so potekale prej.
Dejavnosti v koticu	Kotiček pošte - otroci lahko razvrščajo pisma po imenu in naslovu ter presojujejo, katera so varna za odpiranje Kotiček »varni/ nevarni predmeti« - otroci raziskujejo predmete in igrače, ki so lahko nevarni, in jih razvrščajo po stopnji tveganja Kotiček vlog - igra vlog s scenariji stikov z neznanci ali reševanja »nevarnih situacij« z lutkami ali otroki.

Refleksija otrok - Kaj so se naučili, spoznali? - Kaj jim je bilo všeč? - Kako so se počutili?	Otroci so se med dejavnostjo veliko naučili o nevarnostih, ki se lahko skrivajo doma, na ulici in na internetu, ter o tem, kako se lahko zaščitijo in sprejemajo varne odločitve. Spoznali so, da ne smemo odpirati pisem, ki niso namenjena nam, ali če na njih piše napačen naslov ali ime, in da se neznancem ne sme slediti ali sprejemati daril, kot so bonboni ali čokolada. Aktivno so sodelovali v pogovoru, pri pregledu pisem in pri ogledu lutkovne predstave "Kozlički", pri čemer so razmišljali o tem, kaj je varno in kaj nevarno. Otroci so svoje spoznanje izražali tudi z besedami, kot so: "Če me nekdo ne poznam, mu ne smem iti za roko," "Če mi nekdo da čokolado, rečem ne in grem k mami ali vzgojiteljici," in "Pisma, ki niso moja, ne smem odpreti." Všeč jim je bilo pregledovanje pisem, sodelovanje v pogovoru in ogled lutkovne predstave, saj so se ob tem počutili varno, sproščeno in samozavestno. Z zanimanjem so opazovali, kako se liki v predstavi spopadajo z nevarnostmi, in to povezovali s svojimi izkušnjami. Dejavnost jih je spodbudila k razmišljanju o tem, kako varno ravnati doma, v vrtcu in na internetu, ter k pogovoru z vrstniki in starši o tem, kaj so se naučili. Opazila sem, da otroci pogosto omenjajo teme iz dejavnosti tudi doma, kar kaže na trajnejši učinek učenja in razvijanje zavesti o lastni varnosti.
Refleksija vzgojitelja - Izpostavite pozitivne vidike izvedene dejavnosti. - Izpostavite morebitne pomanjkljivosti izvedene dejavnosti. - Kaj bi lahko izboljšali oz. spremenili in kako?	Dejavnost je bila izvedena zelo uspešno, saj so otroci izkazali veliko zanimanja, aktivno sodelovali in se vključili v pogovor o nevarnostih ter varnih odločitvah. Kljub temu, da je temeljila predvsem na pogovoru, je bila zelo učinkovita, saj so otroci povezovali vsebine z vsakdanjim življenjem in o nevarnostih govorili tudi doma. Otroci so se naučili prepoznavati nevarnosti v različnih situacijah, razvijali zavest o lastni varnosti, aktivno sodelovali v pogovoru ter delili svoje mnenje in izkušnje, kar je spodbujalo jezikovni razvoj in socialno-čustveno učenje. Sodelovanje pri odprtju pisem je spodbudilo občutek odgovornosti in skupinskega dela, ogled lutkovne predstave pa je povezoval teoretične vsebine z igro in omogočil lažje razumevanje varnega vedenja na internetu. Nekateri otroci so bili sprva zadržani pri izražanju mnenj, prav tako je bilo zaradi osredotočenosti na pogovore manj praktičnih dejavnosti za otroke, ki se učijo bolje preko igre. V prihodnje bi bilo smiselno vključiti več iger vlog, vizualnih materialov in interaktivnih pripomočkov ter pripraviti kotiček z mini-situacijami, kjer bi otroci preverjali, kaj je varno in kaj ne, kar bi okrepilo praktično učenje. Kljub temu je dejavnost dosegla vse zastavljene cilje, saj so otroci aktivno sodelovali, se učili varnega vedenja in izražali zanimanje tudi zunaj vrtca.

**Spremljanje
napredka otrok**

Napredek otrok pri dejavnosti je bil opazen na več področjih. Otroci so pokazali boljšo sposobnost prepoznavanja nevarnosti v vsakdanjih situacijah, kot so stik z neznanci, odpiranje pošte in uporaba interneta. Aktivno so sodelovali v pogovoru in pri praktičnih nalogah, kar kaže na razvoj socialnih in komunikacijskih veščin, sposobnost izražanja lastnega mnenja ter poslušanja in upoštevanja mnenj drugih. Pri pregledu pisem so otroci samostojno presojali, katera lahko odprejo in katera ne, ter razmišljali o razlogih za varno ravnanje.

Opaziti je bilo, da so otroci sposobni povezati vsebine dejavnosti z vsakdanjim življenjem; pogovarjajo se o nevarnostih doma in zunaj vrtca, ob tem izražajo zaskrbljenost, predloge za varno ravnanje in razumevanje posledic svojih odločitev. Pri ogledu lutkovne predstave so otroci prepoznali nevarne in varne odločitve likov ter jih znali primerjati s svojim vedenjem. Dejavnost je spodbudila tudi samoiniciativno učenje, saj otroci doma sprašujejo starše in delijo spoznanja o varnosti, kar kaže na trajnejši učni učinek in zavedanje lastne odgovornosti.

Spremljanje napredka bo nadalje potekalo skozi opazovanje otrokovih odzivov v vsakodnevnih situacijah, igro vlog, aktivnosti v kotičku varnosti in pogovore o varnem vedenju, kar bo omogočilo kontinuirano spremljanje razvoja zavesti o nevarnostih in varnih odločitvah.

Fotografije, izdelki

Viri in literatura Spletne povezave do gradiv ali navedba vira ali literature.	Kurikulum za vrtce. (2025). Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, Zavod Republike Slovenije za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Sektor-za-predsolsko-vzgojo/Dokumenti-smernice/KURIKULUM-ZA-VRTCE-2025.pdf
Priloge	/